

Тарихда ёзилишича ва биз шу кунга қадар ишониб келган маълумотларга кўра, Россиянинг энг сўнгги подшоси Николай II ва ўша даврнинг сарой маликалари бўлмиш буюк княгинялар - шохнинг хотини ва кизлари 1918 йилнинг июлида болшевиклар ҳукумати томонидан отиб ташланган эди. Аммо буни қарангки, буларнинг барчаси уйдирмага ўхшаб қолди.

Маълум бўлишича, Русиянинг сўнгги ҳукмдори яқин йилларга қадар ҳам Серпухово яқинидаги 17-ўта махфий объектда яшаб келган. Бундан ташқари, ҳукмдорнинг кизи, улуг княгиня Олганинг ўлиmidан сўнг дафн этилиш сирини эса Ватикан узок йиллар махфий сақлаган.

Гап шундаки, Дания Кириллигидаги Петропавловск ибодатхонасидан Александр учинчининг хотини, яъни Николай II нинг онаси бўлмиш императрица Мария Фёдоровнанинг хоки кўчирилиб, қайта дафн этилади. Бу норасмий маросим 1998 йилда ўтказилиб, айнан Николай II ва унинг оила аъзоларининг қайта дафн этилиш вақтига тўғри келади. Лекин шунга қарамай, ҳамон кўп нарсалар мавҳумлигича қолиб келмоқда. Уларнинг энг муҳими эса қуйидагича : хақиқатан ҳам сўнгги рус подшоси илгариги салафдошлари билан айнан шу улуг ибодатхонага дафн этилганмиди? Матбуотда бу мавзу жуда кўплаб бир-бирига зид бўлган маълумотлар берилгани, илмий тадқиқотлар ўтказилганига қарамай, ҳамон бир хулосага келинганича йўқ.

Аммо бу воқеаларга доир «Мир новостей» газетасига парижлик фоторепортёр, 70-йилларда СССРдан муҳожир бўлиб кетган Владимир Сичевнинг берган интервьюсидаги тахмин ва гумонлар шундан далолат берадики, буюк княгинялардан бири Олга Николаевна 1976 йилга қадар Ватикан раҳнамолигида яшаб келган. Бу эса Колчак топширигига кўра подшо оиласининг аъзоларини битта қолдирмай кириб ташлаш тўғрисидаги буйругининг бажарилиши натижалари тўғрисида янги тахминларни юзага келтиради.

- 1970 йилнинг охирида мен тақдир тақозоси билан Россиядан ГАРБга кетиб қолдим. Айни пайтда Парижда истикомат қиламан. СИПА агентлигида фаолият кўрсатмоқдаман, - деб ўзини таништирган Владимир Сичев қуйидагиларни хикоя қилиб берди:

- 1983 йилнинг ноябрида мен Венетсияга хизмат сафари билан боргандим. Бу ерда йирик давлатларнинг бошлиқлари учрашиши керак эди. Ушбу саммитда бир италян журналисти билан танишиб қолдим. Менинг ўзига ҳамқасаба эканлигим ва айниқса руслигимни билгач, у кўлимга бир газета тутқазди. Унда Николай II нинг отиб ўлдирилишдан қандай саклаб қолиниши тўғрисида мақола чоп этилганди. Мазкур мақолада Швейтсариянинг хусусий клиникаларидан бирида бутун католик дунёсининг диний хамшираси Паскалинанинг вафот этгани, бу роҳиба Пия XII (1939-1958й.) папалиги даврида муҳим бир вазифада ишлагани ва энг асосий қарорларни қабул

килишда папага кучли таъсир кўрсата олиши билан машхур бўлган. Католик мазхабининг маркази бўлмиш бу юртда уни «Ватиканнинг темир хоними» деб аташарди. Шундай килиб, Паскалина она ўлимидан олдин ёнига адвокат ва гувоҳларни чакиртириб, ўзининг умри давомида шохиди бўлган бир сирни кабрига олиб кетишни истамаслигини билдирган. У Италия шимолида жойлашган Маркотти кишлоғи якинида дафн қилинган номаълум аёлнинг майити аслида рус подшоси Николайнинг кизи Олганики эканлиги ва у асло 1918 йилнинг 16 чидан 17 июлига ўтар кечаси болшевиклар томонидан отиб ўлдирилмагани тўғрисида гапириб бергани тўғрисида сўз борарди. Шунда В.Сичев италян журналистидан у билан бирга ўша кишлокка бирга боришни, бу кабрнинг мавжудлигини ўз кўзлари билан кўриб ишонч ҳосил қилиши кераклигини сўраб, туриб олади. Тўрт соатлик йўлдан кейин улар кишлокка етиб келишади. Махаллий гўрков уларни ҳеч қандай иккиланишсиз бир кабрига бошлаб боради. Дарҳақиқат, кабртошда «Олга Николаевна, рус подшоси Николай II Романовнинг катта кизи, (1895-1976 йиллар)» деган битик бор эди. Кабртошда мархуманинг фамилияси қайд этилмаган бўлиб, бу унинг шунча вақт бошқа ном остида яшаганидан далолат берарди.

- Бунинг бари мен учун ниҳоятда қутилмаган янгилик эди, - ҳикоясида давом этади Владимир Сичев, - ва шу сабаб ҳамон ҳаяжонимни босолмай, таржимон ёрдамида кабристон қоровулидан бу аёл кишлоқда қачондан бери яшай бошлаганини сурадим.

- У бу ерга 1948 йилда, урушдан кейин кўчиб келганди, - деди ишонч билан қоровул.

- Бу ерда яшаб юрган вақтида у ўзи тўғрисида бирор бир маълумотлар берганмиди?

- Албатта, Олга қелиши билан бу ердагиларга ўзининг сўнгги рус шохининг кизи эканлигини айтганди.

- Унинг бу гаплари матбуотга ҳам чиқармиди?

- Ҳа, чиқарди.

- Бу қутилмаган арзга бошқа Романовларнинг муносабати қандай бўлди?

- Улар аёлни судга беришди.

- Ва ҳар сафар суд жараёнида ютказармиди?

- Ҳа, шундай.

- Унда, - деб овоз чиқариб мулоҳаза юрита бошладим мен, - бу аёл голиб келган тарафнинг адвокатларининг ҳаражатларини тўлаши керак эди-ку. Бунга у пулни қаердан оларди? У бирор жойда ишлармиди?

- Йўқ, у ҳеч қаерда ишламасди.

- Унда бу харажатларни ким тўлаган?

Коровул хотиржам , шуни ҳам билмайсизми дегандек жавоб берди:

- Ахир кишлокдагиларнинг хаммаси унинг Ватикан хомийлигида эканлигидан хабардор эдилар.

Парижга кайтгач, В.Сичев мархумага тегишли бор хужжатларни титкилашга тушади. Ва махфий хужжатлардан хакикатдан ҳам шох оиласини ёппасига отиб ташлаш катли содир этилмаганини билиб олади.

«КАТЛ» НОМЛИ СПЕКТАКЛ

Бизга етиб келган маълумотларга кўра, ўз топширигининг кай даражада тоза бажарилганини аниқлаб келиш учун ўша пайтларда адмирал Колчак кандайдир Наметкин деган кимсани шу ишни ўрганиш бўйича изкуварликка ёллади. Терговчи вазифасига тайинланган ва бу иш билан уч ой машгул бўлган Наметкиннинг фикрича, бу иш ўта жўн бўлиб, у куйидаги хулосага келади: хеч канаканги катл отишмаси содир этилмаган, шунчаки газот инстсенировкаси намойиш этилган холос.

Бундай хулоса Колчакни каноатлантормайди ва Наметкиннинг берган ёзма ахборотини тортмага ташлаб кўйиб, бошка бир, Сергеёв фамилияли изкуварни ёллади. Айнан Сергеёв хакикатни охиригача очиши керак эди.

Худди ана шу ерда биз хозирги замон ўқувчиларига айрим нарсалар янада ойдин бўлиши учун бироз чекиниш килишимизга тўғри келади. Инчунун ўша даврдаги воқеаларга шохид бўлган руслар 1917 йилдаги мазкур воқеалар хақидаку яхши билишарди, аммо франтсузларнинг кинояли таъкидларига кўра шохни Ленин катл эттирган деб хисобланиб келинган. Вахоланки, ўша пайтда Ленин эндигина чет элдан, Германиядан кайтиб келган, шохни эса ок республикачилар горат килишганди. Эндиликда уларга тирик шохнинг хечам кераги йўк ва подшоҳ тўғрисидаги колган-кутган афсоналар эса шунчаки тўкиб-бичиб ташланган эди. Аслида эса хаммаси бошкача бўлган. Яъни изкувар Сергеёв уч ой мобайнида Колчакка куйидагиларни маълум килиб туради: «Мен профессионалман ва бу воқеаларнинг хаммасини тахлил килиб чиқиш учун менга кўп вақтнинг кераги ҳам йўк. Шунинг учун таъкидлайманки, хеч канаканги катл содир этилмаган ва бу «хунрезлик» сахна кўриниши бўлган холос.» Аммо бу кўрсатмалардан ҳам каноатланмаган Колчак мазкур ишга ўз одами - юрист Николай Соколовни жалб этади. Соколов 1919 йил февралининг охиридан май ойининг сўнгигача бу иш билан шугулланади. Бирок кидирув ишларини яқунлашга улгуролмай қолади: сабаби кизиллар Екатеринбургни ишгол килгандилар. Ок армия билан бирга архив хужжатларини ҳам ўзи билан олганча чекинган Соколов Парижга келиб қолади ва ниҳоят 30-йилга келиб «Шох оиласининг катли» номли китобча чоп этиради.

(Шу ерда аниқлик киритиб ўтадиган бўлсак, Соколовнинг мазкур китоби аслида 1925 йилда чоп этилагн бўлиб, унинг муаллифи 1924 йилнинг 23 ноябрида «маълум

бўлмаган сабабларга кўра» вафот этганди. Бу инсоннинг кўримсизгина кабрига дўстлари томонидан ўрнатилган лавҳа эса куйидаги сўзлар зикр этилган: «Сенинг Хакикатинг- Абадий Хакикат». Россияда бу китоб 1990 йилдагина «Советский писател» нашриёти томонидан чоп этилади.

Бундан ташқари, шуни таъкидлашим мумкинки, айнан ўша даврга келиб, Париждаги рус антиквар магазинларида Соколов тадқиқотларининг бирининг нусхасини сотиб олишни таклиф қилишди. Мазкур нусха қадимги машинкада терилган бўлиб, шохнинг ўлдирилган оила аъзоларининг суратлари, Коптягада ёндириб юборилган бу мурдаларни излаш схемалари, Соколов дастхатлари ва ўша пайтда бор-йўги бир нечагина нусхада бўлган ашёлардан иборат эди. Магазин хўжайини мазкур бебаҳо хужжатлар учун беш минг доллар сўради. Афсуски, ўша пайтда Парижда мен бу миқдордаги пулни топишнинг иложини қилолмадим. Бундай ноёб хужжатларнинг ўз баҳосига нисбатан бу қадар арзон бўлишининг сабаби шунда эдики, ашёвий хужжатлар тўплами ичида битта боб етишмасди.

- Шундай қилиб, ҳар иккала изкуварнинг хулосалари, - давом этади Сичев, - фавқулодда қутилмаган бир нарсани, яъни ҳеч қандай қатли ом бўлмаганини тасдиқлайди. Бундан ташқари, шу пайтгача ўлдирилганларнинг танаси топилмаган, демак мурдалар юк-ки, қатл ҳам бўлмаган. Бундан қелиб чиқадики, бутун бошли подшоҳ оиласи изсиз гойиб бўлганми?

Расмий тахминларнинг мантикка тўғри келмаслиги сабаби - оқлар Екатеринбургга саккизинчи қуни қириб келгани маълум бўлади. Император поёзди ваҳима ва кўркүк билан бу ердан қикиб кетади. Ўлдирилганларнинг жасадлари юк машинасидаги иккита солдатга топширилади. Ўлкашунослик музейидаги маълумотларга кўра, бу хайдовчиларнинг машина бақида жами 78 литр бензин борлиги маълум бўлади. Бу ёнилги миқдори шу қадар кўпки, ҳас-хашаклар билан ёпилган мурданинг устига бир қарра учқун беришнинг ўзи бутун таналарнинг қулини қунпаяқун қилиши турган гап. Бундан ташқари, мурдаларни дафн этиш - бу уларни ўлдирганларнинг иши эмасми, буларга тақдирнинг ҳукмида номаълум қолдирилган иккита худобехабар аскарнинг нима алоқаси бор?

Шундай қилиб, Николай IIни 1998 йилда Романовлар билан эмас, унинг ёнидаги қардошлиқ қабристонига қайта дафн этдилар. Мазкур тантанада «Романовлар - императорлар оиласи» деган иборалар жарангламади. Бунда фақат улуг азобга қириқтор бўлганлар, айбсиз қатл этилганлар ҳақидагина сўз борди.

Яқинда эса Николай II ва унинг қавм-қариндошларининг майитидан қолган суяқларни экспертиза қилиш ишларида иштирок этган японияликлар бизнинг ўтказган текширувларимиз ҳатолиги, Петропавловскда дафн этилган суяқлар бошқа бировларники эканлигини таъкидлашди. Бунга қўшимча қилиб яна шуни айтиш мумкинки, дафн этилганлар орасида Анастасия ва Алексейнинг суяқлари йўқлигини ҳисобга оладиган бўлсак, шох оиласининг ёппасига отиб ўлдирилгани тўғрисидаги тахмин ҳеч қандай мантикка тўғри келмайди. Мутахассислар таъкидлашмоқдаки, бундай отишмадан омон қолиш умуман мумкин эмас.

Бундан келиб чиқадики, ёхуд Ипатевский ертўласида ўтказилган катлда бу бахтикарларнинг ҳаммаси битта колмай кириб битирилган ёхуд умуман бу катл содир этилмаган .

Сичев бу вокеларни гапириб беришни яқунлаганда, махфий 17-объектдан тортиб, Коншин реквизицларигача унинг компютерида шу мавзуда бирор бир маълумот топилмасмикин, деб кизиқиб қолади. Буни қарангки, уч минутга қолар-қолмас, компютердан шундай жавоб олинади: Ха, Сталин икки бор Кремлни тарқ этиб, зиёратга чиққан. Биринчи бор - чет эл ёзувчиси, яъни Жон Риднинг дачасига, иккинчи бор эса Оржоникидзенинг дачасига.

- Менимча эса, - дея шубхаланишда давом этади Сичев, - Сталиннинг Москвадан аллақандай чет эллик ёзувчини зиёрат қилиш учун бориши ёхуд Оржоникидзеникига меҳмондорчиликка киришига ишониш қийин. Ва шундан келиб чиқадики, агар шонинг катта кизи Олга 1976 йилда вафот этганини ҳисобга оладиган бўлсак, демак Россиянинг сўнги подшоҳи 30-йиллар охирида вафот этган ва Россиянинг гарбий ҳудудларининг бирлаштирилиши рус императорининг ўзи билан бамаслаҳат ҳолда амалга оширилган бўлиши ҳам мумкиндир. Бошқача қилиб айтганда, мазкур қайта очилган далиллар қандайдир ақл бовар қилмас маънога эга. Хўш, Николай II аслида ким? Ким ўзи бу темир никобли одам?

Ҳамқасабаси билан бўлган янги учрашувида Париж репортёри унга Сталиннинг Коншинога қилган ташрифлари тўғрисида гапириб беради. Бунга жавобан у хаяжон билан қуйидагиларни ҳикоя қилади: «1983 йилда биз хотиним билан худди ана шу именияга ташриф буюргандик. Мен худди банклардаги қаби пўлат деворлару бураб очиладиган тутқичли эшикларни хали -хали эслаيمان. Назарий нуқтаи назардан ҳам, амалий жихатдан ҳам бу ерда шу нарса кўринардик, бундай темир бетон девор ортида исталган одам кўрикланиши мумкин эди. Дарвоқе, ҳозир, бир дақиқа, шошмай туринг, мен хотинимга бирров кўнгирик қилиб боқайчи», деди у ва телефон рақамларини терди. У ёқдан гўшак олингач, сўради: «Ирина, эсингдами, биз 1983 йилда Коншинларнинг имениясига боргандик.У ерда ҳаммасидан ҳам кўра нималар сени лол қолдирганди?» Ва гўшакни менга узатади. Гўшакдан аёл кишининг «У ерда мени ҳаммасидан ҳам кўра кўпроқ хайратга солган нарса бу - Коншинлар қабрининг очиқ ташлангани бўлганди» дегани эшитилди.

- Галати, шундай эмасми? - сўрайди менадан Сичев.

- Бунинг нимаси ажабланарли. Шунчаки гўрковлар иши ёки бирор хазина қидирувчининг ўзбошимчалигидир-да.

- Хечам бундай эмас! Аниқ тахмин шундан иборатки, 17-махфий объектнинг қабристонини, боз устига Сталиннинг бу ерга икки бор сирли тарзда келиб кетганини ҳам ҳисобга оладиган бўлсак, бу жой полковник Романовнинг ҳокими сақлаган, яъни унинг қимнингдир нимадан нима хавотирланишига сабаб бўлган суяқларини! Ва афсуски бу хавотир хали ҳамон йўқолмаган кўринади.

Дилфуза таржимаси